

KAPLICA (110) *sb f*

Oba a jasne (w tym w pierwszym 3 r. błędne znakowanie).

sg N kaplica (14). ◇ G kaplice (14). ◇ A kaplicę (11). ◇ L kaplicy (24). ◇ pl N kaplice (7). ◇ G kaplic (10). ◇ A kaplice (26). ◇ I kaplicami (1). ◇ L kaplicach (3); -ach RejAp (2), -ach (1) ReszHoz. Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Mały kościół lub nieduże pomieszczenie z ołtarzem, przeznaczone do uprawiania kultu religijnego; też wydzielona część kościoła (wyraz przeniesiony również na świątynie i pomieszczenia służące innym kultom); sacellum Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; aedicula Murm, BartBydg, Mącz, Cn; sacrarium Mącz, Cn; oratorium Mącz; aedes, fanum Calep; aedis sacrae appendix, augurale, auguratorium, fanulum (a. hanulum), lararium, parvum delubrum Cn (110) : PatKaz I 12v; Mymer¹ 8; BartBydg 135; RejKup t6, Vv, aa8; yż Zid powyedzial Chrifus prawi [...] wkoſczylye wffedl do kaplicze wkthorey ſam thelko bifkup raż wrok bill zwykl biwacz thamze vyrzal mocz bofka LibMal 1554/190v; Káplic poświęćanie. KrowObr Ssv, 123v; Napierwey Kápitulny ſługá będzie dzwonił ná trzy godziny w onym zámknieniu ná mřzú do káplice BielKron 234v; Tych ćiałá wřzytkich leżú w káplicy v S. Fránciřzká kořćiołá w Krákwie. BielKron 377v; A gdy przyiechał pochowano ćiało iego w Wilnie poczćiwie v S. Stániřłáwá w kořćiele w káplicy podle brátá Kaźimierzá. BielKron 403v, 51v, 70, 142v, 164v, 189v (18); Sacrarium, Mieyřce gdzie co ſwiętego chowáya. Sacriřtia aliquando pro Sacello, Miářto káplice. Mącz 363b, 3d, 270a, 363b; RejAp 90; RejPos 348v; y tám pobudowawřzy celle y káplice/ Pánu Bogu wduchu ćierpliwořći y vbořřwá ſłużyli. SkarŻyw 471, 471, 546; StryjKron 792; Przyřłęgo tedy potym pořtu/ wedle Papielkiego zwyczáiu/ w oney káplicy mřzył CzechEp 424, 424; ActReg 85.

kaplica czyja [w tym: G sb (4), pron poss (1)] (5): Item powyada yřch antepandium Adamařchkowe byalle kthore ſkaplicze panyey Refzcziney zginelo, wydzyal thak dwye lyeczye v Janka krawczika LibMal 1551/160; á nie chćiałá ſie okrcźć ná nářz krzeřth/ wřzákże ná zamku miałá fwoię káplicę obyczáiem Ruřkim / ále przed orgány wćiekáłá s kořćiołá zowác ie dudámi. BielKron 401; [Królowa Barbara] Pochowaná z wielkę żálobá y poczćiwowřćiá w Káplicy Krolá Zygmuntá. BielKron 415v, 424v; KochFrag 42.

kaplica czyja [= pod czym wezwaniem] (10): Dziwy fářzywe á od rozlicznych mnichow wymyřlone/ iáko ſá ony zyawienia/ ony řřękánia duřz/ ony káplice rozliczne onych Iáckow/ onych Stániřłáwow/ co na płázczořch mnichy wořili/ co przez rzeki biegáli RejAp 113v. Cf Zestawienia.

W połączeniach szeregowych (31): SeklWyzn 2v; SeklKat E2; Widze infuly a Capićze Płárcze/ Trepky/ y Kaplicze Co řcze ych tu nařprawiali RejKup t2v, i6; niemogłem ſie w řřhrzymáć/ ábym niemiał teřz vkázáć/ iáko tzáruiecie Kořćioły/ Káplice/ Ołtarze/ Zwony/ Smyntarze/ Kielichy/ Pátyny/ Ornaty/ y inřze Graty. KrowObr 100v, 78 [2 r.], 79v [2 r.], 100, 100v, 101 [2 r.] (21); RejPos 348v; Grzegřm A4, A4v; CzechEp 362; ReszHoz 115 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: kaplica główna, kosztowna, mała., ruska; kaplica przodków; budowanie kaplice, poświęćanie (4); kaplicę czarować (3), ochędożyć, oprawić, otworzyć, postanowić, (po)święćać (7), uczynić, zbudować (nabudować) (7).

Wyrażenia: »krzyżowa kaplica« (1): Ažci ľobie kšiadz Papeř dobre tufzřc poczřł: nie myřľac rychľo břc w Ieruzřlem [...]. Nie pćmięćaiřc iř w Rzymie krzyřowę kćplicę Ieruzřlem nřzywřiř. *CzechEp* 424.

»mansjonarska kaplica« (1): Potym we trzy lřthř po řľubie vmřřłř ř w Mřnfionřřřkiey kćplice pochowřnř w Krřkowie z rřdosiřř pořpolitego cřľowiekř. *BielKron* 385v.

»kaplica Salomonowa« = *kruřganek Salomona w řwiřtyni jerozolimskiej* (1): DRugi rřz w řwięto pořwiřtzeniř kořciola Ieruzolimřkieř⁶⁰ přn Iezus modľil řie w portiku/ iakoby w kćplice Salomonowę *Opecřyw* 65.

Zestawienia: »kaplica Bořego Ciřłř« (1): Zawřřzř s Kurozřřk [...] w Krřkowie pochowan w kćplice Bořego ciřłř *BielKron* 378.

»kaplica řw. Jana Ewanjeliřty« (1): Przywiezyono ciřło Krolř Olbrřchtř do Krřkowř nř dzeřń S. Anny/ pochowano poczřciwie w kćplice S. Ianř Ewangieliřty nř prřwey řtronie kořciolř *BielKron* 400v.

»kaplica řw. Krzyřř« (1): przywiezyon do Krřkowř/ pochowan nř zamku po prřwey řtronie w kćplice S. Krzyřř w grobie marmurowym *BielKron* 397v.

»kaplica řw. Tomy« (1): Lřtř 1380. Floryan biskup krřkowski vmřřłř/ pořrzebion nř zamku w kćplice S. Tomy w Krřkowie. *BielKron* 378.

»kaplica řw. Trojce« (1): Krolowa Zofia Iřgieľłowř żonř vmřřłř/ w kćplice řwiętey Troyce pochowanř nř zřmku Krřkowřřkim. *BielKron* 394.

»kaplica řw. Wřclřwř« (2): Thedy przed dwunřtř chowřyřř. Sacristia aliquando pro Sacello, Miřłto kćplice. wyřzedł Krol z přłacu řwego ze wřzytkim zebrřnim přnow/ od ktorych prowřdzon břł třmře do kćplice řwiętego Wřclřwř *BielKron* 329, 329.

»kaplica Trzech Krolow« (1): Vřlyřzyřz nřtychmiřł odpowiedz/ Tu Kořciolř Přnny Mřryey/ Tu řwiętego Woćiechřř/ Thu řwiętego Ianřř/ Tu Kćplicř trzech Krolow/ Thu Oľtarz řwiętego Iřckř *KrowObr* 219v.

»kaplica Wniebowzięcia Panny Maryje« (1): A pręřłzto weřzmy thy modľitwy. y nyefzy ye do kořczyřłř [!] řzwyřętego pyotra a zawyefzy ye wkřplyczy kthora rzeczona yeřł wnyebo wřzyřczyř panny Marie. *PowUrb* + 4.

Szereg: »kořciol(ek), (i, albo, vel) kaplica« (11): Aedicula. [...] Kořcyolęk albo kćplicř. Sacellum idem. *Murm* 126; *BartBydg* 46; *KrowObr* 79v; *Mřcz* 363a; řle niech řie im křdřj prřypřtřzy nř owych tablicach mřlowřnych po rozlicřnych kćplicach y kořciolęch *RejAp* 113v; *ReszHoz* 115, 116, 134; *Calep* 30b, 798a, 935b. [*Ponadto w poľczeniach szeregowych 23 r.*].

a. *W Starym Testamencie w tłumaczeniu łacińskiego wyrazu „excelsa” ‘pagórki’ jako miejsca składania ofiar bóstwom pogańskim (10) :* poborzćie wřzytki ich břłwany/ y obrřzy ryte/ prřytym y wřzytki ich kćplice zobalaycie. *BibRadz Num* 33/52; Bo wyřłřdřł Kćplice po gorřch *BibRadz 4.Reg* 18/4; Y wybudowřli kćplice wyřokie Břřłowi *BibRadz Ier* 32/35, *Lev* 26/30, *3.Reg* 15/14, 15/14, *4.Reg* 15/4, *2.Par* 28/25, *Am* 7/9.

Szereg: »kaplica i ołtarz; kaplica z ołtarzem« (1; 1): Izali nie on ieft kthorego Ezechiafz káplice popfował y z ołtarzmi [*excelsa et altaria*] *BibRadz Is* 36/7, 2.*Par* 32/12. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 27 r.*].

[„*excelsa*” przetłumaczono: „*kaplice*” (6), „*kaplice wysokie*” (2), „*kaplice po gorach*” (2).]

Cf **KAPELLA**

ZZa